

Avocatul Parlamentar al Republicii Moldova
AURELIA GRIGORIU

Centrul pentru Drepturile Omului din Moldova

RAPORT TEMATIC

GENERALIZAREA ȘI REALIZAREA STUDIULUI PRIVIND IMPLEMENTAREA LEGII CU PRIVIRE LA PROBAȚIUNE ÎN REPUBLICA MOLDOVA (PROBAȚIUNEA PRESENTINȚIALĂ ȘI SENTINȚIALĂ ÎN COMUNITATE)

Executori: LIUDMILA BODRUG
Consultant superior
Serviciul Investigații și Monitorizare

IGOR MUNTEAN
Consultant
Serviciul Investigații și Monitorizare

2012

CUPRINS:

I. Introducere

II. Cadrul juridic privind organizarea și funcționarea organelor de probațiune

- a) Reglementări internaționale în domeniul probațiunii și Recomandările organizațiilor internaționale;
- b) Reglementări naționale.

III. Monitorizarea respectării și implementării Legii cu privire la probațiune:

- a) probațiunea presentințială;
- b) probațiunea sentințială în comunitate.

IV. Concluzii și recomandări

I. INTRODUCERE

Eficiența unui sistem de pedepse poate fi apreciată după gradul în care a fost atins scopul acestora și în funcție de impactul exercitat asupra societății. Orice pedeapsă din acest sistem are drept obiectiv și prevenirea unor noi încălcări (infrațiuni penale), ceea ce presupune o individualizare adecvată a reacției sociale la faptele prejudiciabile prevăzute de legea penală¹. O reacție socială individualizată e necesară îndeosebi în cazurile minorilor, fapt ce presupune că celor care au săvârșit fapte penale trebuie să li se aplice măsuri care să îmbine severitatea sancțiunii penale cu grija pentru educarea și reeducarea lor, pentru completarea lacunelor educației anterioare și pentru reintegrarea lor în societate ca oameni folositori.

Probațiunea reprezintă o modalitate de sancționare a infractorilor ce constă în organizarea și executarea supravegherii persoanei învinuite, inculpate sau condamnate prin monitorizarea comportamentului, acordarea de asistență individuală și orientarea acesteia spre un mod de viață corect.

Scopul probațiunii este corectarea și reeducarea persoanelor care au comis infrațiuni și reintegrarea în societate a persoanelor condamnate, resocializarea și reintegrarea delicvenților în societate, prin monitorizarea comportamentului și acțiunilor persoanei supravegheate, acordarea de asistență individuală și orientarea spre un mod de viață corect, monitorizarea obligațiilor impuse de instanța de judecată cât și sprijinirea și încurajarea subiecților probațiunii în vederea satisfacerii unor nevoi speciale cu referire la educație, pregătirea profesională, locul de muncă, locuință, grup de prieteni.

Noțiunea generică de **probațiune** semnifică un sistem de activități în domeniul justiției penale: anchete sociale (referate de probațiune presentințială), intervenții primare, activități ce țin de sancțiunile și pedepsele comunitare, activități în sistemul penitenciar, supraveghere, probațiunea ca sancțiune, prevenirea recidivei etc.

Probațiunea apare ca un pas important în contextul racordării legislațiilor naționale la standardele internaționale, urmărind scopul de a crea o zonă intermediară în sistemul de pedepse, o reevaluare a conceptului represiv și o redirectionare a acestuia spre unul curativ.

---

¹ Cod Penal al Republicii Moldova, art. 2, MO nr. 128-129 din 13 septembrie 2002.

Probațiunea este un complex de activități de evaluare, asistență, consiliere psihosocială și supraveghere în comunitate a persoanei în conflict cu legea penală (învinuit, inculpat, condamnat) cu scopul de a o reintegra în societate și de a proteja comunitatea de riscul recidivei.²

Se consideră aflați în conflict cu legea penală persoanele:

- bănuite, învinuite, inculpate;
- liberate de pedeapsă penală;
- liberate de răspundere penală;
- condamnate la muncă neremunerată în folosul comunității, precum și cele private de dreptul de a ocupa o anumită funcție sau de a exercita o anumită activitate. (*articolul 3-4 din Lege cu privire la probațiune 8/14.02.2008*)

Consilierii de probațiune - desfășoară nemijlocit activitatea de probațiune, și practică activități de asistență și consiliere, adică totalitatea de măsuri de reintegrare în societate a subiecților probațiunii. (*art. 23-24 din Legea cu privire la probațiune 8/14.02.2008*)

Probațiunea dispune de strategii de intervenție în toate etapele procesului de înfăptuire a justiției penale. Astfel, există probațiune:

- **presentințială** – evaluare psihosocială a personalității bănuितului, învinuitului, inculpatului;
- **sentințială în comunitate** – activități orientate spre reintegrarea socială a persoanelor liberate de pedeapsa penală prin asistență, consiliere, controlul comportamentului și supravegherea respectării obligațiilor impuse de instanță;
- **penitenciară** – activități socio-educative desfășurate în penitenciar și activități de pregătire pentru liberare din locurile de detenție;
- **postpenitenciară** – acordare de asistență persoanelor liberate din locurile de detenție în scopul reintegrării lor în societate.

Astfel, Instituția avocaților parlamentari a avut drept scop, conform **Planului de acțiuni pe anul 2012, monitorizarea implementării Legii cu privire la probațiune în Republica Moldova, și anume implementarea probațiunii presentințiale și a celei sentințiale în comunitate**. Monitorizarea a fost efectuată luând în considerație datele obținute de la subiecții probațiunii, oficiile de probațiune, comisariatele de poliție, procuratura și instanțele de judecată.

Persoanele care au săvârșit anumite încălcări de lege au posibilitatea de a evita condamnarea la privațiune de libertate prin aplicarea față de ei a metodelor alternative de pedeapsă cum ar fi: condamnarea cu suspendarea condiționată a executării pedepsei, liberarea condiționată de pedeapsă înainte de termen,

---

² Raport de monitorizare a activităților de probațiune în Republica Moldova, Chișinău 2011

condamnarea cu amânarea executării pedepsei, liberarea de pedeapsă sau aplicarea măsurilor de constrângere cu caracter educativ, munca neremunerată în folosul comunității, ori privarea de dreptul de a ocupa o anumită funcție sau de a exercita o anumită activitate.

În procesul monitorizării s-a atras atenția la gradul de respectare a principiilor probațiunii de către consilierii de probațiune; frecvența solicitării referatelor presentințiale de probațiune de către instanțele de judecată, procuratură și comisariatele de poliție; numărul de dosare întocmite față de subiecții de probațiune, în special față de subiecții probațiunii presentințiale și probațiunii sentințiale în comunitate; analiza ratei de bărbați, femei și minori în ceea ce privește aplicarea pedepselor; condițiile de muncă; dificultățile întâlnite de către consilierii de probațiune la executarea atribuțiilor sale; nivelul de instruire a personalului; motivarea de serviciu a consilierilor de probațiune; conlucrarea comisariatelor de poliție, a procuraturii și a instanțelor de judecată cu consilierii de probațiune; modalitatea de colaborare a consilierilor de probațiune cu reprezentanții autorităților publice locale, cu reprezentanții societății civile; perspectivele de dezvoltare a serviciului de probațiune în viziunea consilierilor de probațiune.

La fel, în vederea monitorizării conlucrării instituțiilor de drept din țară cu consilierii de probațiune, au fost colectate date de la comisariatele de poliție, procuraturi și instanțe de judecată, în special prin numărul adresărilor lor pentru a fi întocmite și prezentate referate presentințiale și efectul acestora. Aici s-a monitorizat aspectul conlucrării comisariatelor de poliție, procuraturii și instanțelor de judecată cu serviciul de probațiune.

II. CADRUL JURIDIC PRIVIND ORGANIZAREA ȘI FUNCȚIONAREA ORGANELOR DE PROBAȚIUNE

a) Reglementări internaționale în domeniul probațiunii și Recomandările organizațiilor internaționale.

Probațiunea este definită ca fiind o referire la implementarea în comunitate a sancțiunilor și măsurilor deținute de lege și impuse unui delincvent. Probațiunea include un șir de activități și intervenții, care implică supravegherea, îndrumare și asistență ce are ca scop incluziunea socială a delincventului, precum și contribuirea la siguranța comunității.

Valorile și principiile ce stau la baza probațiunii le putem regăsi în actele internaționale, și anume.

Declarația universală a drepturilor omului, adoptată la New York la 10 decembrie 1948. Adoptată și proclamată de Adunarea Generală a ONU prin Rezoluția 217 A (III) din 10.12.1948. Republica Moldova a aderat la declarație prin Hotărârea Parlamentului nr. 217-XII din 28.07.1990.

Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice, adoptat la 16 decembrie 1966 la New York. Adoptat și deschis spre semnare de Adunarea Generală a ONU la 16 septembrie 1966 prin Rezoluția 2200 (XXI). Intrat în vigoare la 23 martie 1967. Ratificat prin Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova nr. 217-XII din 28.07.1990. În vigoare pentru Republica Moldova din 26 aprilie 1993.

Convenția cu privire la drepturile copilului, adoptată de Adunarea Generală a Națiunilor Unite la 20 noiembrie 1989 la New York. A intrat în vigoare la 20 septembrie 1990. Republica Moldova a aderat la convenție prin Hotărârea Parlamentului nr. 408-XII din 12.12.1990. În vigoare pentru Republica Moldova din 25 februarie 1993.

Ansamblul regulilor minime ale Națiunilor Unite cu privire la administrarea justiției pentru minori (Regulile de la Beijing, Organizația Națiunilor Unite – Rezoluția 40/33 din 29 noiembrie 1985). Recomandat în vederea adoptării de către cel de al VII-lea Congres al Națiunilor Unite pentru prevenirea crimei și tratamentul delincvenților care a avut loc la Milano în perioada 26 august – 06 septembrie 1985 și adoptată de Adunarea Generală în Rezoluția sa 40/33 din 29 noiembrie 1985.

Regulile minimale ale Națiunilor Unite pentru elaborarea unor măsuri neprivative de libertate (Regulile de la Tokyo) 45-110 din anul 1990. Cea de-a 68-a ședință plenară 14 decembrie 1990.

Principiile Națiunilor Unite pentru prevenirea delicvenței juvenile (Principiile de la Riyadh) Rezoluția 45/112, 14 decembrie 1998 (cea de-a 68-a sesiune plenară 14 decembrie 1990).

Recomandarea nr. R 11 (80) a Comitetului Miniștrilor al Consiliului Europei către statele membre cu privire la detinerea în așteptarea judecării, adoptată de Comitetul Miniștrilor la 27 iunie 1980 la cea de-a 31 Adunare a reprezentanților miniștrilor.

Recomandarea nr. R (87) 18 a Comitetului Miniștrilor al Consiliului Europei către statele membre cu privire la simplificarea justiției penale, adoptată de Comitetul Miniștrilor la 17 septembrie 1987 la cea de-a 410 Întrunire a prim-miniștrilor.

Recomandarea nr. R (92) 16 a Comitetului Miniștrilor al Consiliului Europei către statele membre referitoare la regulile europene asupra sancțiunilor aplicate în comunitate, adoptată de Comitetul Miniștrilor în 19 octombrie 1992, cu ocazia celei de a 482-a reuniuni a delegațiilor de miniștri.

Recomandarea 22 (2002) a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei către statele membre privind îmbunătățirea aplicării normelor europene cu privire la sancțiunile și măsurile comunitare, adoptată de Comitetul Miniștrilor la 29 noiembrie 2000 la a 731-a Întâlnire a reprezentanților miniștrilor.

Recomandarea Rec (2003) 21 cu privire la parteneriatul în prevenirea infracțiunii recunoaște că utilizarea numai a justiției penale tradiționale și a măsurilor de executare a legii nu s-a dovedit a fi suficient de eficientă în reducerea numărului și impactului problemelor infracționale contemporane.

Recomandarea CM/Rec(2010) Comitetul de Miniștri către statele membre cu privire la Regulile de Probațiune ale Consiliului Europei (adoptată de către Comitetul de Miniștri la 20 ianuarie 2010 la cea de-a 10/5 adunare a Vice miniștrilor).

Recomandarea CM/Rec (2010)1 a Comitetului de Miniștri către statele membre cu privire la Regulile de Probațiune ale Consiliului Europei, adoptată

de către Comitetul de Miniștri la 20 ianuarie 2010 la cea de-a 1075 adunare a Vice-miniștrilor.

Diversitatea prevederilor referitoare la probațiune nu se limitează la cele prezentate mai sus. Principiile de bază și valorile probațiunii fixate în actele internaționale au stat la baza inițierii și dezvoltării serviciului de probațiune al Republicii Moldova, reflectându-se și în Legea cu privire la probațiune.

b) Cadrul național

Legislația Republicii Moldova conține multiple prevederi în domeniul probațiunii. Vom indica cele mai principale.

- Constituția Republicii Moldova
- Codul penal
- Codul de procedură penală
- Codul de executare
- Legea nr. 8-XVI din 14.02.2008 cu privire la probațiune
- Codul deontologic al consilierului de probațiune
- Regulamentul privind organizarea și funcționarea organelor de probațiune Regulamentul Departamentului instituțiilor penitenciare, aprobat prin hotărârea de Guvern nr.1310 din 24.11.2008
- Ordinul Ministerului Justiției nr.560 din 31.12.2008 „Cu privire la aprobarea condițiilor și formei contractului de acordare a asistenței psihosociale persoanelor liberate din locurile de detenție și a regulilor privind modul de întocmire a referatului presentințial de evaluare a personalității”

III. MONITORIZAREA RESPECTĂRII ȘI IMPLEMENTĂRII LEGII CU PRIVIRE LA PROBAȚIUNE

Serviciul statal de probațiune a fost creat la 12 ianuarie 2007, iar cadrul normativ-juridic al serviciului de probațiune a fost definitivat prin Legea nr.8-XVI din 14.02.2008.

Prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova privind organizarea și funcționarea organelor de probațiune nr.827 din 10.09.2010 a fost aprobat Regulamentul organelor de probațiune, care reglementează misiunea, funcțiile, atribuțiile, drepturile, precum și organizarea activității oficiilor de probațiune. Organele de probațiune sunt structurate în două niveluri – Oficiul central de probațiune și birourile de probațiune.

Oficiul central de probațiune este o instituție publică, care își îndeplinește obligațiunile pe întreg teritoriu al Republicii Moldova prin intermediul subdiviziunilor sale teritoriale a căror activitate o organizează, reglementează și controlează.

Principala misiune a Oficiului central de probațiune o constituie promovarea și implementarea politicii statului în domeniul probațiunii. Printre cele mai importante atribuții enumerăm: elaborarea strategiei de lucru în domeniul probațiunii, supravegherea activității subdiviziunii teritoriale, colectarea și analiza datelor statistice, uniformizarea practicii în domeniul probațiunii.

Personalul serviciului de probațiune este constituit din angajații aparatului central al serviciului și consilierii de probațiune. În cadrul serviciului de probațiune pot activa voluntari. Modul și condițiile de satisfacere a serviciului de către personalul serviciului de probațiune sînt reglementate de actele legislative și normative pentru activitatea funcționarilor publici și de Regulamentul de activitate al serviciului de probațiune.

Activitatea nemijlocită în domeniul probațiunii este asigurată de birourile de probațiune instituite în fiecare unitate administrativ-teritorială de nivelul doi.³ Birourile de probațiune prin intermediul colaboratorilor săi efectuează controlul celor liberați de pedeapsă penală și verifică respectarea de către aceștia a obligațiunilor stabilite de instanța de judecată, acordă asistență și consiliere subiecților probațiunii, precum și întocmesc referate de evaluare psihosocială a persoanei. Astfel, prin intermediul birourilor de probațiune se asigură nemijlocit prevenirea recidivei de infracțiune prin reintegrarea în comunitate a subiecților probațiunii.

Principalele direcții ale activității de probațiune sînt:

- a) reflectarea tabloului psihosocial al persoanei aflate în conflict cu legea penală;
- b) formularea de propuneri pentru instanța de judecată referitor la principalele activități care trebuie desfășurate cu persoana aflată în conflict cu legea penală în vederea facilitării procesului de soluționare a problemelor psihosociale;
- c) oferirea de informații referitor la persoana aflată în conflict cu legea penală, la familia ei și la mediul social din care provine;
- d) asigurarea cooperării persoanei aflate în conflict cu legea penală și conformării ei la condițiile care i s-au stabilit prin hotărîre judecătorească;

---

³ Hotărîrea Guvernului Republicii Moldova privind organizarea și funcționarea organelor de probațiune nr.827 din 10.09.2010, Monitorul Oficial nr.166-168/907 din 14.09.2010

e) consilierea subiectului probațiunii în rezolvarea dificultăților personale care au condus la săvârșirea infracțiunii;

f) desfășurarea programelor individuale și a programelor de grup, concentrarea resurselor din comunitate pentru soluționarea problemelor psihosociale ale subiecților probațiunii;

g) controlul persoanei aflate în conflict cu legea penală;

h) coordonarea programelor sociale și a celor terapeutice pentru minori.

Funcțiile principale ale organului de probațiune sunt următoarele:

a) prezentarea de referate prezentințiale de evaluare psihosocială a personalității;

b) aplicarea programelor de corecție a comportamentului social;

c) coordonarea executării unor anumite categorii de pedepse;

d) exercitarea controlului asupra persoanelor condamnate cu suspendarea condiționată a executării pedepsei, a persoanelor liberate condiționat de pedeapsă penală înainte de termen, a persoanelor condamnate cu amânarea executării pedepsei, a persoanelor liberate de răspundere penală;

e) exercitarea controlului asupra aplicării măsurilor de constrângere cu caracter educativ;

f) acordarea de asistență și de consiliere postpenitenciară;

g) coordonarea activității reprezentanților altor autorități publice centrale și autorităților publice locale, organizațiilor neguvernamentale a căror activitate are legătură directă sau tangențială cu probațiunea;

h) implementarea programelor de corecție socială a subiecților probațiunii;

i) colaborarea cu penitenciarele în partea pregătirii persoanelor pentru liberare din locurile de detenție.⁴

În Legea Republicii Moldova cu privire la probațiune sunt prevăzute următoarele ***tipuri de probațiune***: probațiune prezentințială, probațiune sentințială în comunitate, probațiune penitenciară și probațiune postpenitenciară.

Drept subiect al monitorizării, efectuate de către Avocatul parlamentar în anul 2012 și Centrul pentru drepturile omului, cum ne-am mai referit, au servit primele două tipuri de probațiune prezentințială și sentințială în comunitate.

a) Probațiunea prezentințială

Conform art.8 Legii cu privire la probațiune, în cadrul probațiunii prezentințiale, în privința bănuitului, învinuitului, inculpatului se întocmește referat

---

⁴ Legea Republicii Moldova cu privire la probațiune nr.8-XVI din 14.02.2008

presentințial de evaluare psihosocială a personalității. Referatul presentințial de evaluare psihosocială a personalității se întocmește la demersul organului de urmărire penală, al procurorului sau al instanței de judecată. În privința unui minor, referatul presentințial de evaluare psihosocială a personalității se întocmește în mod obligatoriu, conform legislației.

Probațiunea presentințială este faza în care se desfășoară primele activități de asistență și conciliere psihologică ce se acordă persoanei aflate în sistemul de justiție, și anume atunci când cauza se află în faza urmăririi penale sau procedura de judecată pînă la pronunțarea și intrarea în vigoare a sentinței.

Acest tip de probațiune prevede un sistem de practici și strategii sociale, prevăzute de lege, menite să asigure supravegherea infractorilor din partea comunității și reintegrarea lor socială. La această etapă se pot întocmi de organe specializate rapoarte pînă la pronunțarea sentinței penale, în care se conțin informații criminologice și „portretul” psiho-social al delicventului. Referatul presentințial poate servi drept ajutor organului de urmărire penală și instanței de judecată la stabilirea măsurii preventive și unei pedepse adecvate persoanei, oferind o eventuală prognoză a comportamentului ei și posibilitatea resocializării în închisoare sau la libertate.

- ***Colaborarea organelor de urmărire penală cu serviciul de probațiune***

Din cele 44 comisariate de poliție chestionate, 35 au răspuns solicitării noastre. Comisariatelor de poliție, drept organ al urmăririi penale, le-au fost puse întrebări legate de numărul demersurilor pe care le-au expediat serviciului de probațiune pentru a întocmi referate presentințiale de evaluare psihologică a subiecților probațiunii, câte referate au fost prezentate de către consilierii de probațiune și cum apreciază ei colaborarea cu serviciul de probațiune. **25 de comisariate de poliție au indicat că nu au expediat în adresa serviciilor de probațiune demersuri cu privire la întocmirea referatelor presentințiale de evaluare psihologică.**

Tabel 1: Situația demersurilor solicitate de comisariatele de poliție și aprecierea colaborării cu consilierii de probațiune.

Numărul demersurilor expediate de comisariatele de poliție Serviciului de probațiune pentru întocmirea	308
--	-----

referatelor presentințiale de evaluare psihologică			
Numărul referatelor presentințiale de evaluare psihologică prezentate de Serviciul de probațiune	249 5 – note informative		
Aprecierea colaborării cu consilierii de probațiune	bună	satisfăcătoare	nesatisfăcătoare
	8	12	1

Dat fiind faptul că în perioada indicată în chestionar se atestă lipsa demersurilor expediate, iar organele de urmărire penală apreciază colaborarea cu consilierii de probațiune ca fiind constructivă și eficientă. Această confuzie pune sub semnul întrebării aprecierea din partea organelor de urmărire penală ca eficientă a colaborării în domeniul probațiunii.

E de menționat, spre exemplu, Comisariatul de poliție Dubăsari a indicat că în conformitate cu prevederile art. 270 alin.1 lit.h) CPP al R. Moldova, competența în exercitarea urmăririi penale în cazurile cu minorii îi revine procurorului. Astfel de demersuri cu privire la evaluarea psihosocială din partea Comisariatului de poliție Dubăsari nu au fost expediate, deoarece obligațiunea îi revine procurorului care conduce urmărirea penală.

Comisariatul sect.Buiucani, mun.Chișinău, la fel a indicat că în adresa consilierilor de probațiune nu au fost expediate demersuri de evaluare psihosocială, dar au apelat pe parcursul anului 2012 cu 6 demersuri privind evaluarea psihologică a minorilor către Centrul Național de Prevenire a abuzului față de copii „Amicul”.

Din informația prezentată reiese că majoritatea demersurilor care au fost expediate au fost făcute în privința minorilor.

Dacă ne referim la aprecierea colaborării organelor de urmărire penală, spre exemplu Comisariatul sect. Botanica, mun.Chișinău a indicat în răspunsul său că lunar în adresa Oficiului de probațiune se prezintă lista persoanelor, judecate condiționat, care sînt supuse răspunderii contravenționale.

În răspunsul parvenit de la Comisariatul mun. Bălți este menționat faptul că consilierii de probațiune au atitudine pasivă lipsită de inițiativă față de îndeplinirea obligațiilor de serviciu. Acest fapt este argumentat prin lipsa de sistematizare a informațiilor remise de către colaboratorii comisariatului de poliție Biroului de probațiune, perpetuarea comportamentului antisocial a persoanelor condamnate cu

suspendarea executării pedepsei, liberarea condiționată de pedeapsa penală înainte de termen sau liberate de răspunderea penală.

Unele comisariate de poliție au menționat, totuși, colaborarea activă constructivă și eficientă în supravegherea comportamentului persoanelor condamnate non-privat de libertate.

S-a invocat și problema imposibilității de a întocmi referatul din motive că persoana numită în demers se află peste hotarele Republicii Moldova.

În viziunea avocatului parlamentar colaborarea organelor de urmărire penală cu serviciul de probațiune reprezintă mai mult un schimb de informații referitor la verificarea comportamentului, aflării în teritoriu a subiecților de probațiune și căutarea acestora.

- Colaborarea procuraturii cu oficiile de probațiune

Din cele 45 de procuraturi care au fost chestionate au parvenit răspunsuri de la 38.

În perioada de referință procuratura a solicitat mai multe demersuri de întocmire a referatelor presentințiale decât comisariatele de poliție.

Opinia generală a lucrătorilor procuraturii este că întocmirea referatului presentințial de evaluare psihosocială a personalității are ca scop reflectarea tabloului psihosocial al personalității bănuțului, învinuțului ceea ce, în esență, oferă posibilitatea ca în fiecare caz în parte persoanei aflate în conflict cu legea să-i fie aplicată o pedeapsă echitabilă, pentru reintegrare și resocializare ulterioară.

Tabel 2: Situația demersurilor solicitate de organele procuraturii și aprecierea colaborării cu consilierii de probațiune.

Numărul demersurilor expediate de comisariatele de poliție Serviciului de probațiune pentru întocmirea referatelor presentințiale de evaluare psihologică	571		
Numărul referatelor presentințiale de evaluare psihologică prezentate de Serviciul de probațiune	499 27 – note informative		
Aprecierea colaborării cu	bună	satisfăcătoare	nesatisfăcătoare

consilierii de probațiune	13	5	
---------------------------	----	---	--

Procuratura a subliniat faptul că la momentul întocmirii referatului presentințial, consilierii de probațiune nu elaborează un plan detaliat de supraveghere, nu depistează circumstanțele sociale ce trebuie avute în vedere la impunerea condițiilor și nu apreciază dacă există vreun risc de recidivă și o descriere a modului în care aceasta ar putea fi prevenită.

Totodată a fost subliniat că biroul de probațiune la întocmirea raportului nu realizează un plan de intervenție pentru perioada de probațiune, unde este necesar de reflectat resursele personale și sociale ale infractorului ce vor asigura o bază pentru planul de resocializare al ultimului.

Este de menționat că întocmirea referatelor presentințiale pe relativ puține cauze penale este cauzată de faptul că perfectarea acestora necesită timp și în multe cazuri persistă riscul încălcării principiului celerității, adică a desfășurării procesului penal pe termeni restrânși în privința minorilor. Astfel, cauzele penale privind minorii urmează să fie examinate fără întârziere, după o procedură echitabilă conform prevederilor legii. Din informația prezentată reiese că majoritatea demersurilor care au fost expediate, ca și în cazul comisariatelor de poliție, au fost făcute în privința minorilor.

În concluzie putem afirma că prezentarea referatului presentințial în cauzele penale unde figurează minorii influențează instanța de judecată la individualizarea și stabilirea pedepsei penale, precum la posibilitatea liberării de răspundere penală a minorului.

Conchidem că aceste instituții trebuie să intensifice colaborarea cu consilierii de probațiune, pentru respectarea drepturilor omului și a demnității umane, neadmiterea discriminării de orice natură, precum și schimbul de informație totală despre persoanele în a căror privință se desfășoară activități de probațiune.

- *Colaborarea instanțelor de judecată cu oficiile de probațiune*

Republica Moldova a ratificat Convenția Europeană privind Prevenirea Torturii⁵ prin care s-a angajat să recunoască autoritatea Comitetului pentru prevenirea torturii și să respecte drepturile tuturor persoanelor private de libertate, potrivit standardelor elaborate de către CPT, supraaglomerarea penitenciarelor în sine reprezintă un tratament inuman și degradant(11-lea raport general al CPT), de aceea statele membre sunt încurajate să dezvolte soluții alternative la închisoare.

⁵ Ratificată prin Hot. Parl. nr.1238-XIII din 09.07.97

Acesta este de asemenea obiectivul recomandărilor Consiliului Europei. Republica Moldova și-a asumat obligația să se conducă de ele atunci când reglementează normele de drept intern. Îngrijorarea față de tendința de creștere a numărului de persoane deținute în penitenciare în țările membre, dar și preocuparea pentru respectarea dreptului omului, în special al celor aflați în custodia statului, a determinat Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei să adopte circa 20 recomandări: R(80)11 privind arestul preventiv, R(87)3 privind Regulile penitenciare europene, R(99) 22 privind supraaglomerarea penitenciarului etc. Printre principiile cele mai importante reținute în aceste recomandări se află: utilizarea pedepsei cu închisoarea ca ultim resort, dezvoltarea unui set de măsuri și sancțiuni comunitare trebuie să reprezinte o prioritate pentru state, procurorii și judecătorii trebuie să fie stimulați să aplice măsuri și sancțiuni neprivative de libertate etc.

În scopul respectării principiilor probațiunii, prevăzute de art.14 din Legea cu privire la probațiune nr.8-XVI din 14.02.2008, instituția avocaților parlamentari a efectuat monitorizarea asupra implementării și executării mecanismului activității de probațiune – probațiunea presentințială și probațiunea sentințială în comunitate⁶. În acest scop avocații parlamentari a solicitat opinia instanțelor de judecată, în ce măsură este eficientă colaborarea acestora cu consilierii de probațiune.

La solicitarea organului de urmărire penală, a procurorului sau a instanței de judecată⁷, șeful oficiului de executare desemnează consilierul de probațiune responsabil de întocmirea referatului presentințial. Referatul presentințial se înaintează solicitantului în termen de 14 zile lucrătoare de la data primirii solicitării. Consilierul de probațiune menține legătura permanentă cu solicitantul pe perioada colectării de informații. În cazul în care procesul de colectare a informațiilor pentru referatul presentințial necesită timp, termenul poate fi prelungit de către șeful oficiului de executare cu încă 5 zile lucrătoare, despre aceasta fiind informat solicitantul.

Este de menționat că prezentarea referatelor presentințiale⁸ la examinarea cauzelor penale sunt utile, având caracter consultativ și de orientare, și trebuie să

---

⁶ Art. 8-9 din Legea cu privire la probațiune nr. nr.8-XVI din 14.02.2008

⁷ *Ordinul Ministerului Justiției cu privire la aprobarea condițiilor și formei contractului de acordare a asistenței psihosociale persoanelor eliberate din locurile de detenție și a regulilor privind modul de întocmire a referatului presentințial de evaluare a personalității nr. 560 din 31.12.2008*

⁸ *Referatul presentințial de evaluare psihosocială a personalității este un document scris, cu caracter consultativ și de orientare, având rolul de a oferi organului de urmărire penală, procurorului, instanței de judecată date despre persoana bănuitului, a învinutului sau a inculpatului, despre nivelul de instruire școlară, despre comportamentul, mediul familial, cercul de prieteni și despre factorii care influențează sau pot influența conduita lui generală.*

fie obiective, concrete, clare și coerente pentru a oferi instanței de judecată date privind persoana inculpatului.

Pentru buna desfășurare a justiției considerăm indispensabilă cooperarea dintre instanța de judecată, procuratura, organele de urmărire penală și oficiile de probațiune având ca obiectiv pentru viitor expunerea în privința oricărei persoane. ***În urma informației obținute de la 37 instanțe de judecată din 45 chestionate, majoritatea își exprimă aprecierea pentru colaborarea cu oficiile de probațiune, însă marea majoritate 95% menționează că nu a fost expediat nici un demers pentru prezentarea în instanța de judecată a numărului referatelor presentințiale. Din aceste considerente avocatul parlamentar își exprimă îngrijorarea vis a vis de eficiența acestui tip de probațiune, deoarece în art. 8 este stipulat, „Referatul presentințial de evaluare psihosocială a personalității se întocmește la demersul... instanței de judecată”.***

Cu toate acestea, în desfășurarea actului de justiție, activitatea serviciului de probațiune urmează să contribuie cu sprijin pentru judecători, în procesul de individualizare a pedepsei, de executare a sancțiunilor neprivative de libertate, de asistare și consiliere a victimelor infracțiunilor, căci scopul acestei activități îl constituie creșterea gradului de siguranță publică prin informarea și consilierea victimelor infracțiunilor, promovarea alternativelor de detenție, prevenirea infracțională, reducerea riscului de recidivă și reintegrarea în comunitate a persoanelor care au încălcat legea penală.

Probațiunea este una din instituțiile de justiție penală și dispune de anumite strategii de intervenție în toate etapele procesului de justiție penală. Menirea prezentării referatelor presentințiale de evaluare psihosocială este să sporească eficiența sistemului de justiție penală, mărind importanța conceptului de individualizare a pedepsei și promovarea unui comportament social adecvat al persoanelor care au comis acțiuni ce se încadrează în prevederile normelor penale.

Tabel 3: Situația demersurilor solicitate de instanțele de judecată și aprecierea colaborării cu consilierii de probațiune.

	Instanțele de judecată	demersuri pe cauze contravenț			demersuri pe cauze penale			aprecierea colaborării cu con/prob	Total demersuri solicitate
		masc	fem	minori	masc	fem	minori		
1	Judecătoria sect. Rîșcani mun.Chișinău	-	-	-	-	-	-	+	-
2	Judecătoria sect. Botanica mun.Chișinău	-	-	-	-	-	-	+	-
3	Judecătoria sect.Ciocana mun.Chișinău	-	-	-	4	-	-	+	-
4	Judecătoria sect. Buiucani mun.Chișinău	-	-	-	-	-	-	+	-
5	Judecătoria Centru mun.Chișinău	-	-	-	-	-	-	+	-
6	Judecătoria Bălți	1	-	-	-	-	-	+	-
7	Judecătoria Bender	-	-	-	1	-	-	+	-
8	Judecătoria Anenii Noi								-
9	Judecătoria Briceni	-	-	-	-	-	-	+	-
10	Judecătoria Basarabasca	-	-	-	-	-	-	+	-
11	Judecătoria Cahul	1	-	-	5	-	-	+	-
12	Judecătoria Cantemir	-	-	-	-	-	-	+	-
13	Judecătoria Călărași	-	-	-	-	-	-	+	-
14	Judecătoria Căușeni	-	-	-	-	-	-	+	-
15	Judecătoria Ciadîr-Lunga	-	-	-	-	-	-	+	-
16	Judecătoria Cimișlia	-	-	-	-	-	-	+	-
17	Judecătoria Comrat	-	-	-	-	-	-	+	-
18	Judecătoria Criuleni	-	-	-	-	-	-	+	-
19	Judecătoria Dondușeni	-	-	-	-	-	-	+	-
20	Judecătoria Drochia	-	-	-	-	-	-	+	-
21	Judecătoria Dubăsari	-	-	-	-	-	-	+	-
22	Judecătoria Florești	-	-	-	-	-	-	+	-
23	Judecătoria Glodeni Judecătoria Hîncești	-	-	-	-	-	-	+	-
24	Judecătoria Ialoveni	-	-	-	-	-	-	+	-
25	Judecătoria Leova	-	-	-	-	-	-	+	-
26	Judecătoria Nisporeni	-	-	-	-	-	-	+	-
27	Judecătoria Orhei	-	-	-	-	-	-	+	-
28	Judecătoria Rezina	-	-	-	-	-	-	+	-
29	Judecătoria Rîșcani	-	-	-	-	-	-	+	-

30	Judecătoria Sîngerei	-	-	-	-	-	-	+	-
31	Judecătoria Soroca	-	-	-	-	-	-	+	-
32	Judecătoria Șoldănești	-	-	-	-	-	-	+	-
33	Judecătoria Ștefan Vodă	-	-	-	-	-	-	+	-
34	Judecătoria Taraclia	-	-	-	-	-	-	+	-
35	Judecătoria Telenești	-	-	-	-	-	-	+	-
36	Judecătoria Vulcănești	-	-	-	-	-	-	+	-
37	Judecătoria Ungheni	-	-	-	-	-	-	+	-

Este de remarcat faptul că spre exemplu **Judecătoria Rîșcani**, mun. Chișinău a prezentat datele statistice privind dosarele examinate cu aplicarea art. 65,67,90, 91,92,96 Cod Penal RM total examinate – 721, dintre care în 5 cauze femei și 4 minori. Pe art.35,36 Cod Contravențional RM, total examinate - 3, însă a indicat că instanța de judecată nu a înaintat demers pentru prezentarea referatelor presentințiale. La fel și **Judecătoria Anenii Noi** a indicat că au fost examinate dosare pentru persoanele aflate în conflict cu legea, bărbați 156 cauze penale și 2 cauze contravenționale, femei 1 singură cauză, minori – 3 cauze. **Judecătoria Cahul** a prezentat informația precum că au fost examinate în total 134 cauze penale și în total 6 contravenționale, însă au fost prezentate doar 5 referate presentințiale.

La fel este de notat că spre exemplu **Judecătoria Cantemir** nu a putut da o apreciere asupra colaborării cu consilierii de probațiune, deoarece nu colaborează cu ei. Aceasta se pare că este singura judecătorie care nu a stabilit colaborare cu organul de probațiune.

Spre exemplu **Judecătoria Glodeni**, a menționat că de la oficiul de probațiune din partea procuraturii au fost solicitate 11 referate presentințiale în urma căruia aceste referate parvin cu dosarele în instanțe.

Restul instanțelor de judecată au indicat că nici pe dosare penale, nici pe dosare contravenționale n-au fost expediate demersuri din partea judecătoriei spre oficiile de probațiune, cu solicitarea de a fi întocmite referate presentințiale de evaluare psihologică, de asemenea consilierii de probațiune nu au fost invitați la ședințe de judecată.

Situația alarmantă care se reflectă în tabelul de mai sus denotă o situație neuniformă de fapt a colaborării și însuși eficienții acestui tip de probațiune, deoarece pe de o parte judecătorii remarcă eficiența colaborării, iar pe de altă parte, *de facto*, demonstrează lipsă de colaborare cu consilierii de probațiune. Din aceste considerente vedem necesitatea că judecătorii trebuie să treacă cursuri de

instruire la Institutul Național al Justiției pentru a se informa despre importanța acestei instituții. Or, statul, implementînd acest mecanism, își declină competența în asigurarea îndeplinirii obligațiilor pozitive pentru respectarea drepturilor omului, în deosebi a persoanei care se află în conflict cu legea penală. După părerea noastră atitudinea organelor de drept la acest capitol rămîne una pasivă, lipsită de conștientizarea beneficiilor probațiunii. Recomandăm perfecționarea legislației, astfel, spre exemplu, art. 8 din Legea cu privire la probațiune nr.8, în sensul că demersurile să fie solicitate obligatoriu în instanța de judecată.

Prin urmare, prezentarea referatelor presentințiale de evaluare psihologică servesc instanței drept călăuză pentru a aprecia personalitatea inculpatului sau contravenientului și a stabili pedeapsa adecvată pentru acestea. Avocatul parlamentar consideră necesară desfășurarea unei campanii de informare a societății despre importanța probațiunii.

Prevenirea delincvenței juvenile este o parte importantă în prevenirea criminalității în societate. Prin implicarea în sistemul legislativ, adoptarea unor activități sociale folositoare, a unei orientări umaniste spre societate și nu egoistă, persoanele tinere pot dezvolta o atitudine necriminogenă.

În pofida numeroaselor eforturi de a reduce fenomenul infraționalității sau de a exercita control asupra lui, în ultimele decenii acesta a luat amploare. Cele spuse reprezintă o constatare caracteristică pentru majoritatea țărilor, inclusiv pentru Republica Moldova, unde infrațiunile comise de copii constituie actualmente un procent destul de impunător din numărul total al infrațiilor înregistrate.

Succesul în prevenirea delincvenței juvenile cere eforturi din partea întregii societăți să asigure o dezvoltare armonioasă a adolescenților, cu respect pentru propria personalitate încă din copilărie

Noțiunea de delincvență exprimă încălcarea normelor juridice cu caracter penal prin care sunt protejate cele mai importante valori și relații sociale. Delincvența este o formă de delincvență socială negativă, definită adesea și prin termenii de *criminalitate* și *infraționalitate*.

Conform legislației Republicii Moldova, minorul delincvent este o persoană cu vârsta cuprinsă între 14-18 ani, care a comis o crimă sau o acțiune pasibilă de pedeapsă. Menționăm însă că în categoria de delincvență juvenilă uneori sunt incluși și tineri ce depășesc vârsta de 18 ani, care manifestă comportamente deviate de la normele conviețuirii sociale.

Desfășurarea unor activități eficiente de prevenire și dezrădăcinare a fenomenelor delincvente necesită, în primul rând, cunoașterea temeinică a cauzelor

ce le-au generat, a căror cercetare reprezintă și obiectivul de bază al prezentului articol.

Și aici în opinia avocatului parlamentar, rolul sistemului de probațiune este unul major, deoarece probațiunea este privită ca un mecanism de prevenire și combatere a delicvenței juvenile. Importanța organelor de probațiune se manifestă prin rolul acestor în acordarea de asistență și consiliere, în vederea reintegrării în comunitate a persoanelor aflate în conflict cu legea penală sau persoanelor liberate condiționat de pedeapsă penală, în special cu scopul de a preveni recidiva de infracțiune. Anume sub acest aspect avocatul parlamentar consideră că activitatea organelor de probațiune este foarte importantă, însă care nu este aplicată în practică în modul cuvenit.

b) Probațiunea sentințială în comunitate

Conform art. 10 Legii cu privire la probațiune, în temeiul unei hotărâri judecătorești, în cadrul probațiunii sentințiale în comunitate se exercită controlul:

a) asupra persoanelor condamnate cu suspendarea condiționată a executării pedepsei; asupra persoanelor liberate condiționat de pedeapsă penală înainte de termen; asupra persoanelor condamnate cu amânarea executării pedepsei; asupra persoanelor liberate de pedeapsă cărora li se aplică măsuri de constrângere cu caracter educativ;

b) asupra executării pedepsei muncii neremunerate în folosul comunității, precum și a privării de dreptul de a ocupa o anumită funcție sau de a exercita o anumită activitate.

Acestor categorii de persoane li se pot aplica acțiunile din programele de resocializare și de reintegrare, de corecție a comportamentului social etc.

Aici consilierii de probațiune exercită funcția de supraveghere, care constituie o totalitate de acțiuni întreprinse pentru efectuarea controlului respectării de către persoanele liberate de pedeapsa penală și persoanele condamnate la pedepse nonprivative a obligațiilor care se stabilesc de instanțele de judecată și legislația executiv-penală.

Beneficiarii acestui tip de probațiune sînt:

1. persoanele condamnate la privațiune de libertate cu suspendarea executării pedepsei – art.90 CP al RM;
2. persoane liberate condiționat înainte de termen – art.91 CP al RM;
3. persoane condamnate la privațiune de libertate cu amânarea executării pedepsei –art.96 CP al RM;

4. persoane private de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate – art.65 CP al RM;
5. persoane condamnate la pedeapsa cu muncă neremunerată în folosul comunității – art.67 CP al RM;
6. persoanele minore cărora le-au fost aplicate măsurile de constrângere cu caracter educativ, art.104 CP al RM.

Finalitatea supravegherii este aceeași, indiferent de faptul că aceasta este privită ca modalitate de executare a pedepsei, activitate specifică serviciului de probațiune sau metodă de lucru cu persoanele care au comis infracțiuni. Astfel, scopurile supravegherii sînt:

- reintegrarea socială a persoanelor care au comis infracțiuni;
- scăderea riscului de recidivă și prevenirea săvîrșirii de noi infracțiuni;
- creșterea gradului de siguranță socială.⁹

Din cele 42 de oficii de probațiune au primit chestionare completate de la 34.

Tabel 4: Datele prezentate de oficiile de probațiune.

Numărul de dosare întocmite față de subiecții probațiunii pe toate tipurile probațiunii	4394			
Numărul de dosare întocmite față de subiecții probațiunii prezentințiale și probațiunii sentințiale în comunitate,	4241			
Numărul referatelor prezentințiale de evaluare psihosocială a personalității în cadrul probațiunii prezentințiale și probațiunii sentințiale în comunitate, inclusiv față de minori				
<i>Instituția ce a solicitat</i>	<i>bărbați</i>	<i>femei</i>	<i>minori</i>	<i>total</i>
Organul de urmărire penală	149	13	67	229
Procuratura	40	4	594	638
Instanța de judecată	3	-	11	14
Exercitarea controlului în cadrul probațiunii sentințiale în comunitate				
Numărul dosarelor, în funcție de pedepsele aplicate:				
	<i>bărbați</i>	<i>femei</i>	<i>minori</i>	<i>total</i>
a) condamnare cu suspendarea condiționată a executării pedepsei	2176	248	101	2525
b) liberare condiționată de pedeapsa penală înainte de termen	351	14	2	367
c) condamnare cu amînarea executării pedepsei	-	52	-	52

⁹ Ghidul consilierului de probațiune, Institutul de Reforme Penale, Chișinău 2009

d) liberare de pedeapsă, cărora li se aplică măsuri de constrângere cu caracter educative	-	-	1	1
e) munca neremunerată în folosul comunității	1197	47	12	1256
f) privarea de dreptul de a ocupa o anumită funcție sau exercita o anumită activitate	1310	173	4	1487

Într-adevăr este atestat un număr mare de referate presentințiale întocmite față de subiecții probațiunii, însă rezultatele evoluării nu le întâlnim nici într-o sentință a instanțelor de judecată.

Majoritatea serviciilor de probațiune au menționat că în programele de resocializare și de reintegrare, de corecție a comportamentului social aplicați față de subiecții de probațiune constituie: obligațiunea instruirii profesionale, încadrarea în câmpul muncii, perfectarea actelor de identitate, petrecerea cu minorii programe de divertisment inclusiv conlucrarea cu asistenții sociali.

Oficiile de probațiune au subliniat că conlucrarea cu agenții și partenerii, autoritățile publice, organizațiile neguvernamentale inclusiv cele religioase și mass-media este eficientă.

Propunerile parvenite de la oficiile de probațiune sînt: crearea unui Centru de asistență psihosocială pentru persoanele eliberate din detenție și condamnate la pedepse nonprivative de libertate pentru a fi direcționate în cazul în care se depistează necesitatea de a consulta un specialist psiholog sau sociolog cu soluționarea anumitor probleme ca spre exemplu situația tensionată în familie, ignorarea familiei, minorii cu comportament deviant, persoanele traumatate psihologic în urma condamnării, persoanele infectate cu HIV și cele consumatoare de droguri.

Serviciile de probațiune în propunerile sale au indicat că și-ar dori mai multă implicare, mai puțin formalism și o abordare responsabilă din partea administrației publice locale a executării pedepsei sub formă de muncă neremunerată.

Din păcate, problema cu spațiile separate, preconizate pentru lucrul cu minorii, rămîne în vigoare. Trebuie menționat faptul că în calitate de consilieri de probațiune lucrează foarte puțini psihologi, ceea ce în practică are consecințe evidente asupra subiecților probațiunii. În aceste circumstanțe factorul consilierii psihologice este determinant pentru reintegrarea socială drept premisă esențială în dezvoltarea personalității persoanei care anterior a fost în conflict cu legea. De asemenea considerăm consilierea psihologică drept un factor preventiv în profilaxia infracțiunilor.

Prin Hotărîrea Guvernului cu privire la optimizarea structurii, activității Ministerului Justiției și autorităților administrative din subordine nr.735 din 03.10.2012, Oficiul central de probațiune și subdiviziunile lui teritoriale au fost transferate din subordinea Departamentului Instituții Penitenciare în subordinea Ministerului Justiției, ceea ce presupune, după opinia avocatului parlamentar, responsabilizare mai mare a consilierilor de probațiune.

IV. CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI:

CONCLUZII:

1. Instanțele de judecată, organele de urmărire penală și procuratura, avocații și apărătorii, autoritățile publice locale nu conștientizează eficiența probațiunii și nu utilizează în mod corespunzător posibilitățile serviciului de probațiune în scopul prevenirii recidivei de infracțiune, acordării de asistență și consiliere în vederea reintegrării în comunitate a subiecților probațiunii.
2. Justiția juvenilă în Republica Moldova nu se bucură de atenția cuvenită. Nu există programe eficiente, de nivel național și local, aplicabile față de subiecții probațiunii pentru resocializarea și reintegrarea lor, în special a minorilor delicvenți. Nu există o coordonare între proiectele existente în domeniul numit, precum și comunicare eficientă dintre managerii acestor proiecte, dar și o comunicare cu societatea civilă.
3. Lipsa psihologilor în cadrul serviciului de probațiune este un mare lapsus al sistemului de probațiune la momentul actual. Astfel, este ratată șansa mai multor minori, a căror probleme pot fi soluționate prin implicarea asistenței psihologului la etapele incipiente, fără a duce la recidive de ordin penal.

RECOMANDĂRI:

1. Organizarea în cadrul Institutului Național al Justiției, Academiei de poliție, Academiei de Administrare Publică, pentru judecători, procurori, polițiști, avocați, angajați ai administrației publice locale, asistenți sociali, un curs special privitor la Legea cu privire la probațiune. Promovarea și aplicarea în practică a prevederilor Legii cu privire la probațiune.
2. Organizarea seminarelor pentru consilierii de probațiune în scopul schimbului de experiență cu serviciile de probațiune din țările europene.
3. Elaborarea unui mecanism concret de interacțiune între toate tipurile de probațiune (presentințială, sentințială în comunitate, penitenciară și postpenitenciară), în scopul de a opera datele acumulate în privința subiecților probațiune.
4. Crearea unei baze de date electronice unice a subiecților probațiunii cu respectarea prevederilor Legii cu privire la protecția datelor cu caracter personal.
5. Amenajarea în toate Oficiile de probațiune a birourilor speciale pentru lucru cu minorii.

6. Angajarea în serviciul de probațiune, în bază de concurs, a cel puțin un psiholog calificat, cu experiență de lucru cu minorii, pentru fiecare oficiu de probațiune.
7. Organizarea unei colaborări mai eficiente între comisariatele de poliție, procuratură și instanțele de judecată cu serviciul de probațiune.
8. Organizarea unei colaborări dintre serviciul de probațiune și organele de drept, serviciile de asistență socială din instituțiile penitenciare și organele administrației publice locale, oficiile forței de muncă, cu direcțiile de evidență și documentare a populației, organizațiile obștești care activează în acest domeniu.
9. A elabora o procedură de schimb de experiență și formare continuă a consilierilor de probațiune.
10. Instruirea judecătorilor și procurorilor la Institutul Național al Justiției privitor la importanța mecanismului de colaborare cu serviciul de probațiune, în special în cadrul justiției juvenile.